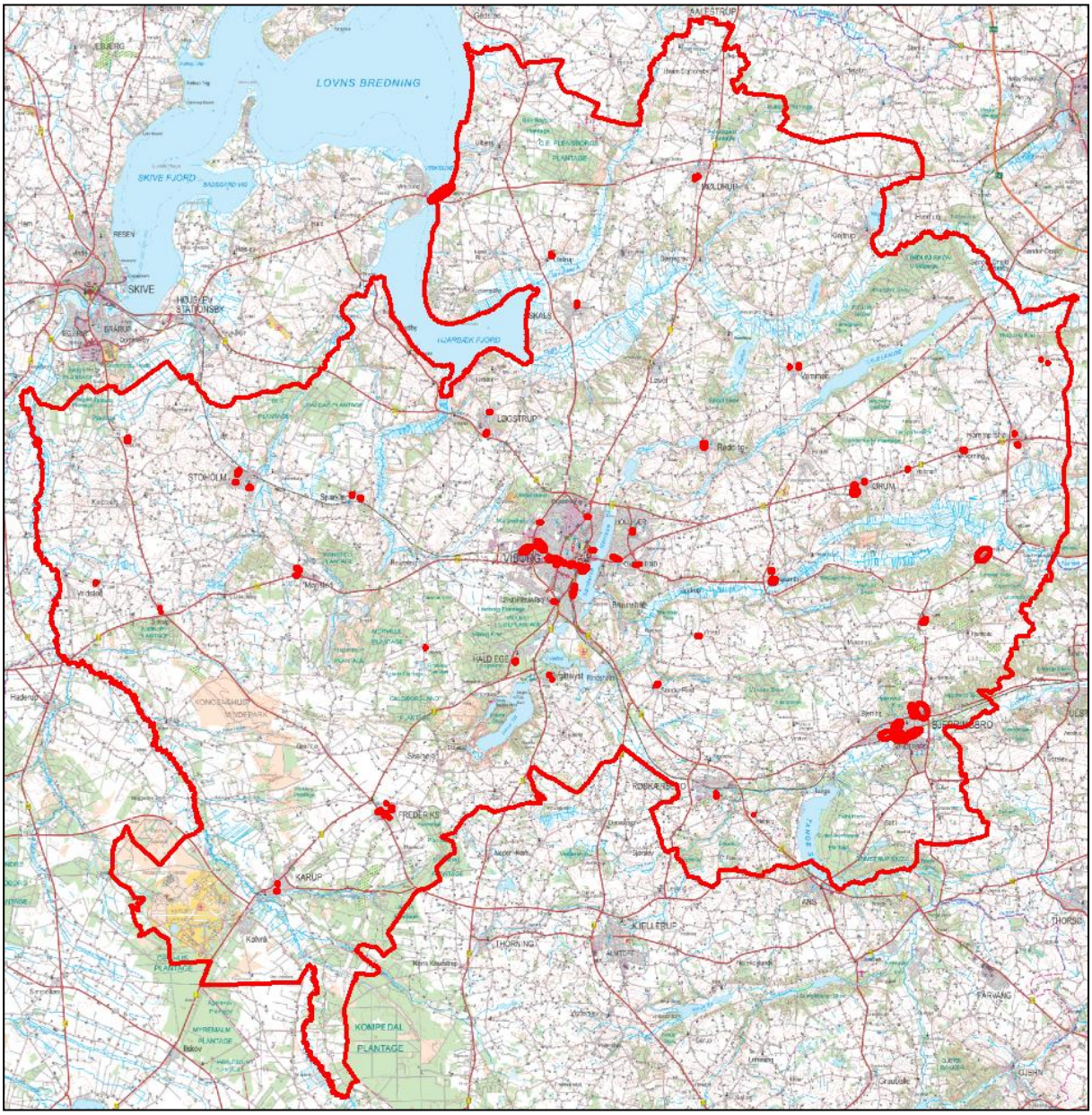
VIBORG KOMMUNE

Screening for miljø- og sundhedskonsekvenser

Forslag til Klimatilpasningsplan, tillæg nr. 57 til Kommuneplan 2013-2025 for Viborg Kommune



Figur 1: Udpegede risikoområder markeret med røde cirkler.

Indhold og formål:
Planen er en revision af Viborg Kommunes gældende klimatilpasningsplan som Byrådet vedtog den 19. november 2014. I forhold til gældende plan er den reviderede plan udvidet, så den omfatter kortlægning for hele kommunen samt en prioriterings- og handlingsplan for udpegede risikoområder.

Klimatilpasningsplanen sætter rammerne for den fremtidige prioritering af klimatilpasningsprojekter i Viborg Kommune.

Det er Viborg Kommunes overordnede mål med Klimatilpasningsplanen at tilpasse samfundet til at håndtere det ændrede klima.

I overensstemmelse med statens vejledning fokuserer planen alene på udfordringerne fra vand. Om tørke, vind og temperatur bliver taget op ved næste kommuneplanrevision, vil blive afklaret i løbet af kommuneplanperioden. Eventuelt afventes et udspil fra staten.

Klimatilpasningsplanens kortlægningsdel består af oversvømmelseskort, værdikort og risikokort:

- Oversvømmelseskortlægningen viser hvilke områder, der vil blive oversvømmet ved forskellige hændelser i 2050.

- Værdikortlægningen anvendes til at udpege de områder eller lokaliteter, hvor der er store værdier, der kan gå tabt ved oversvømmelser.

- Risikokort er en sammenstilling af oversvømmelseskort og værdikort og viser det samlede risikobillede, det vil sige hvor oversvømmelserne mest sandsynligt vil ske, og hvad det vil koste.

På baggrund af det samlede risikobillede, den øvrige kortlægning samt Kommunens og spildevandsselskabets viden om kendte terrænoversvømmelser, har Kommunen fastsat retningslinjer i kommuneplanen med udpegede risikoområder og tilhørende redegørelsestekster. Der er desuden fastsat generelle retningslinjer, som skal sikre, at Kommunen implementerer klimatilpasning i planlægning og øvrige myndighedsopgaver.

Klimatilpasningsplanen indeholder ud over kortlægningen også prioritering af indsatsen i de udpegede risikoområder, samt handleplan med beskrivelse af økonomi og finansiering.

I planen er 76 risikoområder udpeget. For hvert risikoområde skal en forundersøgelse nærmere afklare oversvømmelsesproblemernes omfang, mulige indsatsmuligheder og tilknyttet økonomi. Ud fra forundersøgelsen tages der politisk stilling til en evt. konkret indsats.

Tidshorisonten for opfølgning for risikoområderne er opdelt i 5 kategorier, der rækker fra snarlig opfølgning (2016-2018) til opfølgning på meget lang sigt (efter 2046).

Der har i februar 2016 være afholdt offentlig fordebat med indkaldelse af bemærkninger, forslag og ideér, og her har alle haft mulighed for at give input til det videre arbejde med planen. De indkomne svar blev forelagt til politisk behandling den 17. marts 2016. Et af høringssvarene omhandlede oversvømmelsesrisiko for infrastruktur omkring Hjarbæk Fjord. Forvaltning arbejder med at få kvalitetssikret data for at udrede risikoen, og det har ikke været muligt at få resultatet med i den interne høring. Resultatet forventes dog at være klar til forslaget til planen fremlægges politisk august 2016.

Derudover har der været afholdt borgermøde omkring høj vandstand i Gudenåen i Bjerringbro den 8. marts 2016.

Lovgrundlag:
Ifølge lov om miljøvurdering af planer og programmer[1], skal der udarbejdes en miljøvurdering, når der tilvejebringes planer inden for fysisk planlægning, hvis planen fastlægger rammerne for fremtidige anlæg eller arealanvendelser for projekter omfattet af lovens bilag 3 eller 4, eller hvis planen påvirker et

[1] Lov om miljøvurdering af planer og programmer, LBK nr. 939 af 3. juli 2013

internationalt naturbeskyttelsesområde væsentligt. Derudover skal der udarbejdes en miljøvurdering, når der tilvejebringes øvrige planer, som giver mulighed for anlægsprojekter, der kan få en væsentlig indvirkning på miljøet.

Da planen berører Beredskabet som myndighed, er de hørt, inden der er truffet afgørelse. Beredskabet har svaret, at det fremgår korrekt, at klimatilpasningsplanen skal tænkes ind i Beredskabsplanens delplaner, som skal udarbejdes af de enkelte forvaltninger/afdelinger. Endvidere, at det er vigtigt, at beredskabsplanen forholder sig til det ændrede klima ved at redningsberedskabet analyserer, hvilke risici, samfundet står overfor og tilpasser indsatsen herefter.

Til dette bemærkes, at Midtjysk Brand og Redning i egen sin sektorplan (og delplan til kommunens beredskabsplan) – benævnt Plan for Risikobaseret Dimensionering – forholder sig til relevante risici, herunder ændrede klimaforhold, med henblik på at tilpasse redningsberedskabets dimensionering herefter.

Øvrige afdelinger skal dog selvstændigt foretage egen risiko- og sårbarhedsanalyse i forhold til egne områder – også når det vedrører klimarelaterede hændelser.

Det kan allerede her anføres, at Midtjysk Brand og Redning ikke råder over særligt materiel til at pumpe større vandmængder væk. Beredskabet vil alene kunne pumpe mindre mængder vand væk fra enkelte lokationer. Ved oversvømmelser med store vandmængder, over større strækninger – og ved flere samtidige lokationer – vil beredskabet være afhængig af assistance fra primært Beredskabsstyrelsen med indsættelse af pumpekapacitet og eventuelt fleksible mobile dæmninger. I den forbindelse bemærkes det, at Beredskabsstyrelsen ved større regnmængder over en længerevarende periode kan forventes allerede at have indsat deres materiel andre steder i landet. Såfremt der ønskes sikkerhed for, at der er materiel til rådighed skal indkøb af pumpekapacitet, mobile dæmninger o.lign. overvejes – eventuelt i samarbejde med Silkeborg Kommune, som sammen med Viborg Kommune udgør ejerkredsen for Midtjysk Brand og Redning.

Berørte interne myndigheder er angivet i nedenstående skema.

Samlet vurdering
Planforslaget vurderes på baggrund af screeningen ikke, at kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet og er derfor ikke at være omfattet af krav om miljøvurdering af planer, da:

- Der er i screeningsskemaet ikke identificeret områder, der antages at kunne få væsentlig indvirkning på miljøet.

Beslutningen om, at der ikke skal udarbejdes miljøvurdering, er truffet på baggrund af den gennemførte screeningen, hvor der ikke er fundet væsentlig indvirkning på miljøet ved realisering af planen.

Screeningen er gennemført efter de kriterier, der er angivet i lovens bilag 2. I screeningen er anvendt et skema med de miljøtemaer, en miljøvurdering jf. lovens § 1, stk. 2, skal omfatte. Udfyldt skema fremgår af nedenstående.

Materiale til rådighed for screeningen:

- Udkast til klimatilpasningsplanen.
- Aktive kort på Kortinfo med udpegede risikoområder. GIS-filer kan fremsendes, hvis det ønskes.

Klimatilpasningsplanen, tillæg nr. 57 til Kommuneplan 2013-2025 for Viborg Kommune **Dato: 01. juli 2016**	Ikke aktuelt/ Ikke indvirkning	Indvirkning	Væsentlig indvirkning (medfører miljørapport)	Ansvar: P=Plan, NV=Natur & Vand, V=Virksomhedsmiljø, TV=Trafik & Vej, B=Byggeri, F=Forebyggelsesteam	**Begrundelser/bemærkninger:** Vurdering af de enkelte forhold mv. *Checklisten har til formål at foretage en vurdering af, hvorvidt et forslag til plan eller program har væsentlige miljømæssige konsekvenser.* *Miljøkonsekvenserne kan være både positive og negative, og der skal tages hensyn til både kortsigtede, langsigtede, direkte og indirekte effekter.* ***Der SKAL indskrives bemærkninger i alle felter som begrundelse for X'et.***
By- og kulturmiljø & landskab					
Byarkitektonisk værdi F.eks. Bystruktur, Byprofil, Byafgrænsning, Visuel påvirkning, Særlige hensyn, sammenhænge mv.	X			P	Ikke relevant.
Landskabsarkitektonisk værdi F.eks. Værdifuldt landskab, Kystnærhed, Geologiske interesser, Terrænformer, Visuel påvirkning	X			P/B	Ikke relevant.
Kulturarv og arkæologiske forhold F.eks.: Værdifulde kulturmiljøer, Jordfaste fortidsminder, Kirkebyggelinie, Arkitektonisk og arkæologisk arv. Bevaringsværdige bygninger.	X			P/B	Ikke relevant.
Grønne områder og beplantning F.eks. Parkområder, landskabskiler, skov, værdifuld beplantning, og adgang til og bruges af disse områder. Medfører projektet indgreb i et grønt landskab/område?	X			P/NV	Ikke relevant.
Naturbeskyttelse					
Dyre- og planteliv samt biologisk mangfoldighed F.eks. Ændringer i kvaliteten og omfanget af levesteder for planter og dyr. Fredede arter. Aktiviteter eller færdsel i naturen, der påvirker plante- eller dyrelivet.		X		NV	Da klimatilpasningsplanen gælder i hele kommunen, kan den ikke undgå at indvirke på særlige arter, herunder bilag IV-arter og rødlistede arter. Det forudsættes dog, at efterfølgende handlingsplaner varetager aspekter om bl.a. bilag IV-arters yngle- og rasteområder set i forhold til samfundsmæssige interesser og alternative løsninger.
Naturbeskyttelsesinteresser F.eks. §3- sø, -mose, -overdrev, -å. Beskyttede jord- og stendiger, vandhuller. Skovbyggelinie, Strandbeskyttelseslinie. Særligt beskyttelsesområde		X		NV/B	Potentielt vil planen kunne indvirke på en stor del af de beskyttede naturtyper i Viborg Kommune, især beskyttede enge, moser, søer og vandløb. Derfor bør handlingsplaner afveje forholdet hensynet til beskyttet natur, samfundsmæssige interesser og muligheden for alternative

					løsninger. Planens anvendelsesområde vil også potentielt kunne påvirke Natura 2000-områder og bevaringsstatus for udpegningsgrundlag. Der gøres opmærksom på, at der er restriktiv praksis om påvirkning og potentiel påvirkning af Natura 2000-områder. Det bør som udgangspunkt sikres i kommende handlingsplaner og projekter, at der ikke sker negativ påvirkning af disse forhold.
Naturgenopretning og -pleje F.eks. indgreb i beskyttede vandløb, lavbundsarealer eller potentielle vådområder	X			NV	Ikke relevant.
Skovrejsning F.eks. skabes eller fjernes der skov?	X			P/B	Ikke relevant.
Miljøforhold					
Luft F.eks. luftforurening fra trafik og virksomheder. Er placeringen påvirket af luftforurening fra omgivelserne? Nærhed til landbrug?	X			V	Ikke relevant.
Lys og/eller refleksioner F.eks. Bygningsoverfladers, belysnings, skiltes, trafikanlægs og køretøjers påvirkning i forhold til naboområder og trafikanter	X			P/TV	Ikke relevant.
Jord F.eks. Kortlagt jordforurening? Påvirkning af inde-/udeklima. Jordens overflade, anvendelighed, dyrkningsværdi. Nedsivning i jorden. Vind- eller vanderosion.		X		V	De V2-kortlagte ejendommen er prioriteret i Viborg Kommunes værdikortlægning. Det bemærkes, at de V1 kortlagte grunde også kunne være indgået i kortlægningen. Specielt de ejendomme, hvor der er mistanke om chlorerede opløsningsmidler eller andre vandopløselige forureningsstoffer.
Grundvand F.eks. Afstand til vandforsyningsanlæg/ -boringer. Risiko for nedsivning af forurenende stoffer. Drikkevandsforsyning/reserver.		X		NV	Der efterspørges et bedre beregningsgrundlag ift. beregninger af fremtidige stigninger i grundvandsspejlet i hele Viborg Kommune. Naturstyrelsens screeningsværktøj, som bygger på GEUS´DK-model er ikke præcis nok og bør fremadrettet erstattes med modeller som er mere detaljerede.
Overfladevand F.eks. udledning af organiske, uorganiske, toksiske stoffer til søer/vandløb	X			NV	Eventuelle påvirkninger vil blive undersøgt i forbindelse med konkrete projekter.
Udledning af spildevand F.eks. mængde, betydning for recipient,	X			NV	Eventuelle påvirkninger vil blive undersøgt i forbindelse med konkrete projekter.

renseanlægs kapacitet					
Støj og vibrationer F.eks. støjpåvirkning af omgivelserne. Er placeringen påvirket af støj fra omgivelserne? Trafikstøj!	X			V/TV	Ikke relevant.
Lugt F.eks. udledning af stoffer der giver lugtgener. Er placeringen påvirket af lugtgener fra omgivelserne?	X			V	Ikke relevant.
Brand, eksplosion, giftpåvirkning Jf. f.eks. Risikobekendtgørelsen.	X			V	Ikke relevant.
Trafik og transport					
Sikkerhed/tryghed F.eks. ulykkesforebyggende tiltag, trafiksikkerhed	X			TV	Ikke relevant.
Trafikafvikling/-kapacitet F.eks. tilgængeligheden til området med bil, offentlig transport og for cyklende og gående. Øget trafikmængde?	X			TV	Ikke relevant.
Ressourceanvendelse					
Arealforbrug F.eks. antal boliger pr. hektar	X			P	Ikke relevant.
Energiforbrug F.eks. krav om lavenergibebyggelse	X			V/P	Ikke relevant.
Vandforbrug	X			V	Ikke relevant.
Produkter, materialer, råstoffer	X			V	Ikke relevant.
Affald F.eks. Genanvendelse. Forøgelse af affaldsmængde. Transport af miljøfarlige stoffer.	X			V	Ikke relevant.
Befolkning og sundhed					
Social aktivitet F.eks. sikrer planen tryghed – både generelt og i forhold til opholdsområder herunder overskuelighed, belysning mv.? Skabes fysiske samlingssteder og sikres adgang til faciliteter?	X			F	Ikke relevant.
Fysisk aktivitet F.eks. sikres rekreative områder og faciliteter og skabes gode adgangsforhold hertil? Fremmes aktiv transport? mv.	X			F	Ikke relevant.
Social lighed i sundhed F.eks. mangfoldighed, sikres lige adgang, fremmes aktivt medborgerskab? mv.	X			F	Ikke relevant.

Sårbare grupper F.eks. handicappede, tilgængelighed for alle?	X			P/F/B	Ikke relevant.
Sammenfatning					**Bemærkninger**
		X			
Behov for miljøvurdering	**Ja**		**Nej**		**Bemærkninger**
			X		Eventuelle påvirkninger vil blive undersøgt i forbindelse med konkrete projekter.

Vejledning:
Et (eller flere) kryds i det røde felt betyder, at planforslaget/ene er omfattet af kravet om miljøvurdering.

Flere kryds i det hvide felt kan betyde, at planforslaget/ene er omfattet af kravet om miljøvurdering. Mange miljøpåvirkninger, som hver for sig er mindre betydende, kan tilsammen udgøre en væsentlig miljøpåvirkning, som skal miljøvurderes (indvirkningens kumulative karakter).

Kryds i det grønne felt kan ikke føre til, at planforslaget/ene er omfattet af kravet om miljøvurdering.

Bilag 1: Vurdering af lovgrundlag

Hvis planer/programmer giver mulighed for anlægsprojekter, der er omfattet af **lovens bilag 3 og 4** (§ 3, stk. 1, nr. 1) eller kan påvirke et **internationalt naturbeskyttelsesområde** væsentligt (§ 3, stk. 1, nr. 2) skal der gennemføres en **miljøvurdering (miljørapport)**.

Hvis planer/programmer omfattet af § 3, stk. 1, nr. 1 fastlægger anvendelsen af mindre områder på lokalt plan, eller hvis der er tale om en mindre ændring af en gældende plan, skal der kun gennemføres en miljøvurdering, hvis planen vurderes at få væsentlig indvirkning på miljøet (§ 3, stk. 2). Det skal i så fald vurderes **(screenes),** om planen kan få **væsentlig indvirkning på miljøet**.

Hvis planer/programmer i øvrigt giver mulighed for anlægsprojekter, hvor det vurderes **(screenes)**, at planen/programmet kan få **væsentlig indvirkning på miljøet** (§ 3, stk. 1, nr. 3) skal der gennemføres en **miljøvurdering (miljørapport)**.

